

kuriren

FINLANDSSVENSKARNAS VECKOTIDNING

Nr 6 – 51 årgången – 1 april 2009

Nästa nr ges ut 22 april 2009

Foto: Finlands Mässa/Markku Ojala

Tema:

**BÅT-
LIV**

Med förkärlek till Zetor-traktorer

Text och foto: **Maria Malm**
Kurirens reporter i Närpes

Ja, bakom namnet *Moto-Check Ab* döljer sig ett verkligt smultronställe för de som är Zetorfantaster.

Förutom **Bengt-Erik** arbetar också hans fru **Britt-Louise** i företaget, de vuxna barnen **Kaj** och **Linda** hjälper också till vid behov. Företaget sköter i dag maskinservice samt säljer delar till Zetor-traktorer av alla årsmodeller till i princip hela världen.

Bengt-Erik har en otrolig kunskap om dessa traktorer och den kunskapen har han skaffat sig under årens lopp och genom ett

Invid Strandvägen, i min gamla hemby Norrnäs, driver Bengt-Erik Bengsén sedan trettio år tillbaka verkstaden Moto-Check. Här har han under alla dessa år servat traktorer och maskiner, främst av märket Zetor, och för Zetor-entusiaster är hans verkstad vida känd. I vår kommer bland annat en busslast med Zetor-intresserade holländare och tyskar att göra ett besök i verkstaden.

stort intresse för det tjeckiska traktormärket. Att det blev just Zetor han satsade på förklarar han så här:

– Hemma hos oss hade vi en

Zetor och pappa och en annan Zetor-ägare i byn behövde hjälp med att serva dem så jag började sköta det redan under min skoltid, berättar Bengt-Erik.

Efter skolan började han serva traktorer i en egen verkstad i det gamla mejeriet i Norrnäs, men när det brann ner i mitten av 1970-talet, byggdes den nuvarande verkstaden bredvid egna hemshuset han och Britt-Louise då just hade byggt.

Skolning i Tjeckien

I den här vevan började Bengt också sälja nya Zetor-traktorer och fick en hel del skolning om märket. Största delen av skolningen gavs vid Zetors egen fabrik i Brno i Tjeckien. Bengt-Erik har sedan dess gjort flera resor till Tjeckien och har en hel del kontakter där.

– Zetorn började byggas på ett område där tyskarna tidigare

I Bengt-Erik Bengséns traktorsamling av märket Zetor ingår 30 stycken av olika årsmodell. Till vänster ses en Zetor årsmodell 1957 och till höger en Zetor från 1955.

haft högteknologiska industrier. På området hade man tillverkat flygplansmotorer, V1-bomber som användes i luftkriget mot London, armébilen Tatra som bland annat kom som hjälp till finska armén och mycket annat. För att förhindra att den framryckande ryska armén skulle komma åt den värdefulla teknologin bombades området av amerikanska och engelska flygplan under andra världskriget.

Det var i de här ruinerna som nya Zetor-fabriken byggdes upp och den första Zetor-traktorn kom 14.11.1945, berättar Bengt-Erik och tillägger att den faktiskt inte hade något namn utan döptes till Zetor först i mars 1946.

Slitstark modell

I dag tillverkas Zetor-traktorerna fortfarande i Brno och Bengt-Erik visar en bild av den allra nyaste årsmodellen som han har på väggen i verkstan. Det som kännetecknat Zetor-traktorerna genom åren är enligt Bengt-Erik att de varit så väldigt slitstarka.

– Många av de här traktorerna har levt under ganska tragiska förhållanden, säger han och ler, men ändå har de bara gått! Det har hänt att det kommit någon hit med sin gamla Zetor och de har haft den i många, många år och inte gjort någonting alls åt den, bara kört.

Då jag har börjat titta på den har det varit originaloljan kvar i maskinen eller växellådan fast traktorn varit nästan femton år gammal. Det finns också kunder som bytt till andra märken, och då förundrat sig över hur mycket service det nya märket krävt för att fungera lika bra som den gamla Zetorn de hade tidigare.

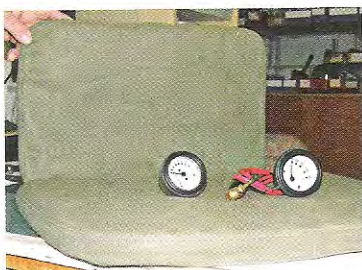
Stor efterfrågan på reservdelar

I dag finns ett nyvaknat intresse för gamla traktorer. I England är det här intresset kanske som störst men också i många andra länder har gamla traktorer börjat väcka ett stort nostalgiskt intresse och även blivit värdefulla i fråga om pris.

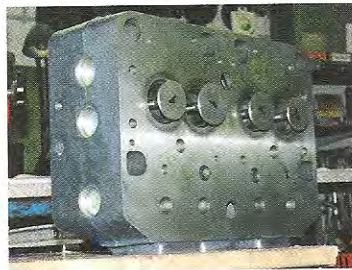
Många renoverar dem och efterfrågan på reservdelar har därför ökat. Då det gäller Zetor så är det möjligt att få reservdelar från fabriken till de modeller

En raritet bland Bengt-Erik Bengséns Zetor-traktorer – en Zetor 15, årsmodell 1947. Han köpte den från Tjeckien i somras. Den här modellen är svår att få tag på och det var en av hans kontakter i Tjeckien som i somras under en semester ute på den tjeckiska landsbygden hittade den.

Bengsén säljer också nytillverkade oljetrycksmätare (till vänster) och temperaturmätare till Zetor-modeller från 50-talet. Sittdynor till de gamla traktorerna sys i Finland med originaltyg från Tjeckien.

Det här är en cylindertopp till Zetor-modeller från 1950-talet, nytillverkad av ett företag på uppdrag av Bengsén. Hans företag Moto-Check säljer delar till gamla Zetor-traktorer över hela världen.

En 4-cylindrig motor till en Zetor från -57 som Bengt-Erik helrenoverat står på golvet inne i verkstaden i Norrnäs.

RESERVDELAR & BILTILLBEHÖR Autotarvike Backholm

Mjölnergatan 12, Vasa
tel. 06-318 3300

som är tillverkade efter 60-talet. Men till modellerna från 40- och 50-talet är det väldigt svårt att hitta reservdelar.

– De gamla traktorerna skrotades efter hand i Tjeckien, främst för att man från fabrikens håll förstas ville sälja nya, påpekar Bengt-Erik. Via alla sina kontakter i Tjeckien har han ändå möjlighet att ibland komma över delar till de riktigt gamla modellerna. Han visar en låda med bromsljuskontakter som han fick tag på via en tjeckisk kontakt i fjol.

– Ibland lyckas man få tag på något sådant här och med alla de här ska jag nog klara mig en tid, konstaterar han nöjt.

Nyttillverkning av gamla delar

Många gånger är det omöjligt att få tag på nya delar och till det har Bengt-Erik skaffat kontakter som på hans uppdrag kan nytillverka reservdelar. Det här lyckas genom att han och sonen Kaj ritar av gamla motorer och delar och på så vis får en ritning.

Bengt-Erik visar till exempel en tvåcylindrig nytillverkad cylindertopp till årsmodellerna från 50-talet som han haft ett företag att gjuta åt sig. Cirka hundra stycken sådana har gjutits.

– Det som är problemet när man vill ha sådana här grejer lagade är att det blir så dyrt att först skaffa alla verktyg för att kunna tillverka de relativt få exemplaren. Det kan också vara så att när det gått något år och vi igen skulle behöva samma del, ja då finns inte företaget längre och tillverkningsgrejerna är borta.

Fynd från den tjeckiska landsbygden

Just nu har Bengt-Erik en sönderplockad Zetor 15 av årsmodell

Forts. sidan 43

Med förkärlek...

Forts. från sidan 17

-47 i sin verkstad. Sonen Kaj har ritat av alla delar och nu står nytillverkning av nya skärmar till den modellen på projektlistan. Tidigare har man låtit tillverka ett parti skärmar till Zetor 25.

– Ja, egentligen var det inte något riktigt annat fel på den, men jag är ju sådan att jag måste få plocka isär för att titta på allt, erkänner Bengt-Erik, som också behöver få en ny tillverknings-skylt till traktorn – något som ofta saknas på gamla modeller.

Den gamla Zetor 15-traktorn är hans egen och köptes senaste sommar från Tjeckien.

– Jag talade med en bekant i Tjeckien och frågade om han visste var jag skulle kunna få tag på en sådan. Han sa att han inte visste av någon för tillfället men han skulle ut på den tjeckiska landsbygden på semester och skulle passa på och söka lite. Det gick ett tag och så ringde han en dag och sa att han hittat en och jag slog till. Den

kom hit med en tjeckisk långträdare.

Den gamla Zetor 15 är inte den enda gamla traktorn som finns i Bengt-Eriks ägo. Man kan nog lugnt säga att han har ett eget museum bestående av trettio Zetor-traktorer av olika årsmodell! Alla går dessutom att köra med – ja, utom den från -47 som just nu är sönderplockad.

Tänk så mycket intressant det ryms i en helt vanlig verkstad invid Strandvägen! □